

Stockholm 11 mars 2025

Diarienummer: Fi2024/01941

Finansdepartementet
Skatte- och tullavdelningen,
Enheten för mervärdesskatt och punktskatter

Insänd enbart via e-post:

fi.remissvar@regeringskansliet.se

viktor.berg@regeringskansliet.se

El-Kretsens synpunkter på betänkandet Om ekonomiska styrmedel för en mer cirkulär ekonomi

El-Kretsen i Sverige AB bildades år 2001 i syfte att hjälpa producenter att uppfylla förordningen om producentansvar för elavfall. Detta genom att erbjuda ett rikstäckande insamlingssystem via ett avtalsreglerat samarbete med samtliga 290 kommuner i Sverige. Sedan 2009 erbjuder El-Kretsen även motsvarande tjänst för batteriproducenter. El-Kretsen ansvarar i dagsläget för 97 procent av insamlingen av konsumentelutrustning och 99,95 procent av bärbara batterier. Av El-Kretsens ungefär 2200 producenter omfattas cirka 2000 av producentansvar för elutrustning och cirka 1300 omfattas av producentansvar för batterier.

Sammanfattning

- El-Kretsen välkomnar betänkandet *Om ekonomiska styrmedel för en mer cirkulär ekonomi* och instämmer i dess ambition att fler verktyg behövs för att Sverige ska fortsätta kunna ställa om från en linjär till en cirkulär ekonomi.
- El-Kretsen vill poängtera att många nya EU-lagstiftningsakter för elektroniska produkter är antagna och på väg att genomföras i svensk rätt. Det är således viktigt att detta får genomföras och utvärderas innan nya förslag föreslås.
- El-Kretsen delar betänkandets syn på att information behövs för att kunna uppnå en cirkulär ekonomi. Fokus bör vara på att rätt information ska delas från alla och sinsemellan alla aktörer i leden, från mineralutvinning till avfallshantering, och inte enbart på mängden information.
- El-Kretsen delar synen att Sverige som medlemsstat inom EU bör vara mer aktivt i utvecklingen av de gemensamma regelverken för att försäkra att svenska intressen och förutsättningar får genomslag. Sverige som är en liten marknad kan inte ha egna särlösningar på utmaningarna inom den cirkulära ekonomin.
- El-Kretsen anser att tillsynsmyndigheterna behöver få mer medel för att kunna utföra sina tillsynsuppdrag. Medlen bör vara öronmärkta för detta ändamål.
- El-Kretsen välkomnar förslaget om direkta subventioner för att förlänga elektroniska produkters livslängd.
- El-Kretsen delar betänkandets syn på att det krävs teknisk utveckling inom materialåtervinningsbranschen som kan skalas upp och vara ekonomisk lönsam. Därför föreslår vi att ett nytt kliv införs för att hjälpa återvinningsindustrin att utvecklas och att Industrikivet också öppnas för återvinningsbranschen.

Inledning

El-Kretsen vill inledningsvis tacka för möjligheten att få inkomma med synpunkter på betänkandet *Om ekonomiska styrmedel för en mer cirkulär ekonomi*. Vi instämmer i utredningens ambition att fler verktyg behövs för att fortsätta ställa om från en linjär till en cirkulär ekonomi.

Under de senaste åren har EU antagit lagstiftningsakter såsom Right to Repair, CRMA, Ecodesignförordningen och batteriförordningen som berör vår verksamhet och är på väg att genomföras i svensk rätt. Det är således viktigt att detta får göras, att vi, och alla som berörs av dessa regelverk får möjlighet att anpassa vår verksamhet enligt de nya kraven som följer av dem och att lagarna utvärderas innan nya lagar föreslås. Mängden av nya regler som tillkommit de senaste åren som rör vår verksamhet är enorm, det är inte effektivt och hållbart på lång sikt.

Information

El-Kretsen delar betänkandets syn på att information behövs för att kunna ställa om till en cirkulär ekonomi. Vi anser dock att fokus bör vara på att rätt information ska delas mellan alla aktörer i alla led, från mineralutvinning till avfallshantering, och inte på mängden information.

Att ta fram information är en stor administrativ börda för företagen och därför är det viktigt att det framgår exakt vilken information som lagstiftaren efterfrågar och bakgrunden till det.

Typ och val av styrmedel

Vi anser att styrmedlen bör vara fokuserade på materialåtervinningsleden och att det krävs statligt stöd för det. Sverige är framstående inom vissa FoU-områden, om vi ska kunna bli det även inom den cirkulära ekonomin behöver staten ta sitt ansvar. El-Kretsen efterlyser statliga stöd i form av exempelvis, ett cirkulärt kliv liksom klimatklivet, där medlen går till att ställa om verksamheter till cirkulära. Vi tycker dock att tyngdpunkten bör ligga på återvinningsindustrin. En annan möjlighet är att öppna Industriklivet för återvinningsindustrin.

Vi avstyrker betänkandets förslag att producentansvaret ska utökas med ansvar för forskning och utveckling. Det sker redan inom ramen av producenternas verksamhet. Vi anser att lagstiftaren istället ska, som det förekommer redan i lagarna, sätta upp mål

för till exempel mängden materialåtervinning eller som i den nya batteriförordningen, mål på ämnesnivå. Det är viktigt att dessa mål är på EU-nivå eftersom elektronikbranschen är en internationell marknad i alla dess aspekter.

El-Kretsen avvisar även förslaget om produkt- och materialspecifika skatter och avgifter då de kan slå helt fel, till exempel elektronikskatten (se under Sverige bör axla en större roll inom EU) och plastpåseskatten där införandet skapade brist på papperspåsar och ökade importen av miljömässigt sämre påsar. Om en skatt eller avgift ska införas bör det ske i samtal med branschen. Andra styrmedel bör prövas i första hand, till exempel subventioner (se under återanvändning).

I betänkandet tas det även upp existerande risker för målkonflikter vid beräkning av de samhällsekonomiskt optimala nivåerna, exempelvis vid återvinning. I vår verksamhet kan ett unikt material eller ämne förekomma i en liten mängd i produkterna. Att investera i återvinningsteknik för just det kräver enorma resurser och lönsamheten är oftast väldigt liten. Därför bör styrmedlen anpassas efter det så att det både är samhällsekonomiskt och företagsekonomiskt bärkraftigt. Vidare bör själva materialåtervinningsmålen ta hänsyn till kvalitet samt den mängd som finns och som går att återvinna.

Kommittén bedömer att det behövs ett tydligare ansvar inom Regeringskansliet och inom myndigheterna för att främja utvecklingen av materialåtervinningsindustrin och verksamhet för återanvändning, återanvändning, inklusive företag som arbetar med andra åtgärder som förlänger produkters livslängd. Vi välkomnar detta förslag och skulle vilja vara med och bidra till arbetet.

Sverige bör axla en större roll inom EU

El-Kretsen instämmer med utredningen att Sverige bör vara mer aktivt i utvecklingsarbetet av EU-lagstiftningen som rör cirkulär ekonomi. El-Kretsen motsätter sig dock att Sverige ska ha särskilda eller egna särlösningar vad gäller elektronik då hela marknaden, från produktion och till återvinning, är internationell. Särlösningarna kan skapa målkonflikter för företagen, öka kostnader då varje medlemsstat och region kan införa egna modeller, öka den administrativa bördan och minska miljöeffektiviteten. Vi anser att det är bättre att låta EU-förordningar, såsom batteriförordningen där hela livscykeln av en produkt regleras, justera det för att minska risken för improduktiva statliga lösningar för internationella marknader. Risken är stor att lösningarna misslyckas med sitt syfte, ett exempel är elektronikskatten. El-Kretsen anser att elektronikskatten ska avskaffas då det inte har uppnått sitt ändamål som miljöskatt

utan enbart har blivit en fiskal skatt. Denna syn bekräftas även av statens egna myndigheter.

El-Kretsen motsätter sig även förslaget om differentierade avgifter då det inte ger eftersträvad effekt och att det bör vara upp till marknaden att bestämma avgifter och priser, ej staten. Differentierade avgifter bestämda av staten ökar risken för snedvriden konkurrens samtidigt som det inte garanterat skapar högre miljönytta.

Tillsyn

El-Kretsen tycker att det är positivt att utredningen poängterar att tillsynen på avfallsområdet är nödvändigt för att säkerställa regelefterlevnad och därmed förhindra snedvriden konkurrens samt minska illegal avfallshantering. Dessa är viktiga frågor för El-Kretsen då El-Kretsen i uppkomna fall får stå för kostnaderna för free-riders.

För att motverka detta behöver myndigheterna utföra tillsyn, det sker tyvärr väldigt lite av det idag. Vi anser därför att tillsynsmyndigheterna ska få mycket mer medel för detta viktiga arbete så att de kan genomföra det. Medlen bör vara öronmärkta för tillsynsuppdraget.

Återanvändning

El-Kretsen håller med om att det är viktigt att skapa incitament för att elektroniska produkter verkligen används hela sin tekniska livslängd så att dess potential ska kunna realiseras.

Vi välkomnar förslaget om direkta subventioner för att förlänga elektroniska produkters livslängd genom reparation, återanvändning eller återtillverkning. Detta förslag bör dock inkorporeras och gå i linje med Right to Repair-lagstiftningen.

Återvinning av elektroniska produkter

I betänkandet slås det fast att det är svårt att exakt beräkna de samhällsekonomiska optimala nivåerna för bland annat återvinning. I vissa fall, till exempel förorenade plaster, är det bättre att energiåtervinna produkterna för att förhindra spridning av hälsoskadliga kemikalier i samhället.

Vi delar betänkandets syn på att det krävs teknisk utveckling inom materialåtervinningsbranschen som kan skalas upp och vara ekonomisk lönsam.

Avslut

För att ytterligare öka materialåtervinningsnivån på olika material i Sverige krävs det riktat stöd från staten i form av till exempel ett cirkulärt kliv. Regleringar vad gäller produkters utseende och egenskaper, deras prestanda och energianvändning samt återvinning av produkterna bör ske på EU-nivå.

Med vänliga hälsningar,

Fredrik Benson, Vd
El-Kretsen AB